

ת"פ (קריות) 50920-08-23 - מדינת ישראל נ' אולגה בסוב מודריק

ת"פ (קריות) 50920-08-23 - מדינת ישראל נ' אולגה בסוב מודריקשלום קריות

ת"פ (קריות) 50920-08-23

מדינת ישראל

נגד

אולגה בסוב מודריק

בית משפט השלום בקריות

[03.11.2024]

כב' השופט יוסי טורס, סגן הנשיאה

פסק דין

כתב האישום

1. הנאשמת הורשעה במסגרת הסדר טיעון שלא כלל הסכמה עונשית בעבירת איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין). בהתאם לעובדות כתב האישום, במועד הרלוונטי לכתב האישום היו הנאשמת והמתלונן בהליכי גירושין ולהם ילד משותף כבן 10 חודשים. ביום 2.8.23, במהלך ויכוח, על רקע סירובה של הנאשמת לאפשר למתלונן לקחת את בנם במסגרת הסדרי הראיה, לדירה בה התכוון לעבור להתגורר, איימה עליו הנאשמת בכך שאמרה לו: "אני אדקור אותך...אני אדקור אותך אם אתה לוקח אותו עוד הפעם ככה אני אדקור אותך, אני ארצח אותך וזה אני יכולה להגיד לך אתה לא תיקח אותו יותר למקומות האלה, תעשה את זה בזמן החופשי...אני אדקור אותך, אני ארצח אותך, יותר מזה אני בעצמי אקבור אותך באדמה...אני יהרוג אותך עם הידיים שלי, אתה לא מבין אותי...עם הידיים שלי עם הידיים שלי...כי אתה תהיה עמוק באדמה ותולעים יאכלו אותך" (הערה: הקטע צוטט כפי נרשם בכתב האישום, לרבות קיטועי המשפטים, שכן הגם שמקורו בהקלטה הוא לא צוטט במלואו - י"ט).
 2. להשלמת התמונה (ולדברים תהיה חשיבות בהמשך) אציין כי במסגרת הסדר הטיעון הצהירו הצדדים כי "מוסכם עלינו להפנות הנאשמת לתסקיר, בין היתר כדי לבחון את ביטול ההרשעה".
- תסקיר שירות המבחן

3. שירות המבחן הגיש תסקיר בו פורטו בהרחבה נסיבות חייה של הנאשמת ומטעמים של צנעת הפרט לא ארחיב בדברים. בתמצית ייאמר כי הנאשמת נעדרת עבר פלילי, כבת 39, גרושה ואם לילד כבן שנה וחצי. הנאשמת בהכשרתה מעסה שיקומית, עבדה במשך מספר שנים כפיזיותרפיסטית שיקומית בבית חולים וכיום היא עצמאית בתחום אך נזקקת לקצבת הבטחת הכנסה. הנאשמת תארה מערכת יחסים מורכבת עם המתלונן וציינה שגם לאחר שעזב את הבית גילה אובססיביות כלפיה, הקליט אותה והתבטא בזלזול. ביחס לביצוע העבירה הביעה הנאשמת צער רב על המעשה, תארה חרטה ובושה והסבירה שחשה קושי לשלוט בכעסה. צוין כי הנאשמת מטופלת במסגרת היחידה לאלימות במשפחה בעיר מגוריה וגורמי הטיפול תארו שיתוף פעולה מלא ורכישת כלים לניהול תקשורת תקינה ומאופקת. [הערה: הטיפול בו שולבה הנאשמת החל ללא קשר להליך הנוכחי ודווקא בשל תלונותיה על אלימות כלפיה]. קצינת המבחן פגשה במתלונן שתיאר את מערכת היחסים עם הנאשמת ואת הקשיים עמם התמודדו. המתלונן ציין כי בתקופה מסוימת אפשרה לו הנאשמת לבלות בביתה את זמני השהות עם הבן המשותף, אך הדבר גרר אינטראקציה שלילית שכללה אלימות מילולית ואיומים וכיום הוא חושש לחייו ובצד זאת מתקשה להשלים עם התפרקות התא המשפחתי. שירות המבחן התרשם כי התנהלות הנאשמת נבעה בין היתר מתוך תחושת חוסר שליטה על הנעשה עם בנה בעת שהותו עם המתלונן, אך בזכות השתלבות החיובית בהליך הטיפול, מיוזמתה, רמת הסיכון להישנות עבירות היא נמוכה. קצינת המבחן המליצה על צו מבחן למשך 12 חודשים והתחייבות וציינה כי ענישה מוחשית עלולה לפגוע בתפקודה ובשגרת חייה וכן ביכולתה להתפרנס. ביחס לשאלת ההרשעה צוין כי היא עשויה לחסום בפניה אפשרויות קידום והתפתחות ולאור חריגות המעשה בחייה והטיפול שעברה, יש לשקול בחיוב לבטלה. טיעוני הצדדים לעונש ולשאלת ההרשעה
4. המתלונן נכח בשני הדיונים שהתקיימו ובשניהם ביקש לומר דברים מהם עלה חששו מהנאשמת. בשלב הטיעונים לעונש העיד ותאר כי בעקבות האירוע הוא סובל מחרדות ופחד לצאת מביתו ולהתרכז בעיסוקיו מחשש שמא "היא נמצאת שם לפגוע בי". כן ציין כי בשל האירוע הוא מצוי בטיפול פסיכולוגי. הנאשם הרחיב את הדיבור על חומרת עבירות האלימות במשפחה וביקש למצות את הדין עם הנאשמת בין היתר בשל הצורך (כלשונו) ב"יחס שווה לגברים ונשים". במענה לשאלת ב"כ הנאשמת אישר המתלונן כי הקליט את השיחה מושא האישום בעצת עורך דינו וכן שלאחר האירוע ביקש לחזור לחיות עם הנאשמת. כן עלה מהדברים שהשניים מצויים בסכסוך משפטי בנוגע למזונות לאחר שבסכסוך קודם "למזלי ניצחתי" (הערה: הכוונה להליך משמורת בו נקבעה משמורת משותפת ואין בפני פרטים אם היה זה בפסק דין או בהסכם).
5. ב"כ המאשימה טען באופן לאקוני לעונש ועתר להשית על הנאשמת מאסר מותנה, בין היתר לצורך הרתעה, כדבריו, "כפי דברי המתלונן". ביחס לשאלת ההרשעה טען ב"כ המאשימה כי הנאשמת אינה עומדת בתנאים שנקבעו בפסיקה לעניין אי הרשעה.
6. ב"כ הנאשם טען כי עתירתה העונשית של המאשימה אינה מתיישבת עם הסכמתה במסגרת הסדר הטיעון להפנות את הנאשמת לתסקיר לצורך בחינת אפשרות להימנע מהרשעה. נטען כי מדובר בעבירה ברף חומרה נמוך יחסית, באירוע ראשון ויחיד וכי הנאשמת מטופלת, מביעה חרטה ועוברת הליך שיקומי מרשים. כן נטען שהרשעה תמנע ממנה את האפשרות לעבוד שוב בעתיד במסגרת מערכת הבריאות ולכן ישנה הצדקה לבטלה.

7. הנאשמת תארה בבכי ובקושי רב את נסיבות חייה, את הקשיים עמם התמודדה לאחר לידת בנה ואת ההליך הטיפולי בו היא משולבת. בעניין זה ציינה שהטיפול בה הוא כנפגעת עבירה דווקא וזאת לאור הפגיעות שעברה מצד המתלונן במהלך הנישואין ולאחר מכן. המתלוננת ציינה שהמתלונן נהג להקניט אותה על רקע קשייה לאחר לידת בנם ומאז האירוע הוא נוהג להטיח בה שהיא "פושעת" והיא בתגובה מתנצלת בפניו פעם אחר פעם על האירוע. אציין כי הדברים נאמרו תוך שהנאשמת בכתה וניכר היה שהמעמד קשה מאוד עבורה.
דין והכרעה
8. אקדים ואומר כי לדידי יש ממש בטענת הסנגור לפיה המאשימה לא פעלה בהתאם להסדר הטיעון. למצער ניתן לומר כי טיעונה אינו מתיישב עם ההסדר ועם החובה לנהוג בהגינות ובתום לב לצורך הגשמת רצונם המשותף של הצדדים. אנמק.
9. הנאשמת הודתה בעובדות כתב האישום המתוקן במסגרת הסדר טיעון בו הוסכם כי היא תופנה לשירות המבחן "בין היתר כדי לבחון את ביטול ההרשעה". המאשימה לא ציינה בעת הצגת ההסדר, כפי שהיא נוהגת לעשות כאשר היא מעוניינת בכך, שעמדתה היא להרשעה בכל מקרה. היא אף לא ציינה נוסח מרוכך יותר (שאף הוא מקובל בפרקטיקה) כגון שאין ללמוד מהסכמתה להפניה לשירות המבחן "כדי לבחון את ביטול ההרשעה" על עמדתה העונשית, או שהמלצות התסקיר לא תחייבנה אותה. כל אלו הם נוסחים מקובלים אשר המאשימה נוהגת לכלול במסגרת הסדרי טיעון על מנת להבהיר את עמדתה מראש ולחסרונם במקרה זה יש משמעות מבחינת האופן בו יש להבין את הסדר הטיעון. בצד דברים אלו אדגיש שההסדר לא כלל, מנגד, התחייבות של המאשימה לאמץ את המלצות שירות המבחן.
10. מדובר אפוא בהסדר "רזה" ובלתי מפורט ולדעתי יש להבינו כך שהוא כולל התחייבות של המאשימה לבחון את המלצת שירות המבחן ולהתנגד לה רק בהתקיים נימוקים ממשיים ומשכנעים לכך (וכמובן בהגינות ובתום לב ככל בעל דין, לא כל שכן כרשות מנהלית). רוצה לומר, יש בהסכמה זו במובן מסוים להפוך את סדר הדברים הרגיל, כך שיותר מאשר שמוטל על הנאשמת להראות מדוע יש לקבל את המלצת שירות המבחן, מוטל על המאשימה להראות מדוע אין לקבלה, שהרי אחרת לצורך מה התבקשה על ידי שני הצדדים התייחסות שירות המבחן לשאלת ההרשעה אם אין לקבלה בהיעדר נימוקים מיוחדים. בכך לא עמדה המאשימה, שכן היא לא נימקה את עמדתה כלל זולת טענה לפיה הנאשמת אינה עומדת "בתנאים המשפטיים". טענה זו אין בה די לצורך דחיית המלצת שירות המבחן על רקע הסדר הטיעון ותשומת הלב שהמאשימה כלל לא פירטה מהו התנאי "המשפטי" שאינו מתקיים. ניתן להניח שכוונתה היא להיעדר נזק קונקרטי המצדיק הימנעות מהרשעה, אך לדידי טיעון זה אינו מתיישב עם הסדר הטיעון שכן הנזק הקונקרטי הוא נסיבה עובדתית שאינה קשורה לשירות המבחן, אשר מן הסתם הייתה ידועה עוד טרם ההפניה לתסקיר ושלא השתנתה בעקבותיו. לכן, נתון זה לבדו אינו יכול לשמש טיעון משכנע לדחיית המלצת שירות המבחן ונדרשו נימוקים ממשיים יותר, שכאמור לא הובאו.
- הערה: דרך הילוכי בפרשנות הסדר הטיעון לא לוותה בהתמודדות עם טיעונה של המאשימה וזאת מהטעם הפשוט שהיא לא טענה דבר בנושא חרף טיעונו הברור של הסנגור לפיו עמדתה העונשית מנוגדת להסדר.

11. לאור כל זאת, דעתי היא שאין לבחון את עניינה של הנאשמת בדרך הרגילה בה נבחנת סוגיית ההרשעה, היינו בהתאם להלכת כתב (ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב (3) 337); ע"פ 9893/06 לאופר נ' מדינת ישראל (31.12.2007)) אלא על רקע הסדר הטיעון, היינו האם קיימים נימוקים ממשיים המצדיקים שלא לאמץ את המלצת שירות המבחן להימנע מהרשעת הנאשמת. ודוק: לאור טיעונה החסר של המאשימה אפשר היה לסיים כאן ולקבוע שהיא לא הציגה נימוקים משכנעים מדוע אין לאמץ את המלצת שירות המבחן ואולם, אבחן בעצמי את השיקולים, ובמובן מסוים אף מבראשית, היינו בהתאם למתווה הרגיל בשאלת ההרשעה וזאת הרבה מעבר לנדרש. 12. לדעתי, בעניינה של הנאשמת קיימים מספר נימוקים התומכים בהימנעות מהרשעה. אפרט. 13. ראשית, העבירה בנסיבות ביצועה מאפשרת לוותר על הרשעה ודומה שניתן ללמוד על כך מהסדר הטיעון עצמו, שהרי חזקה על המאשימה שלא הייתה מסכימה להפנות את הנאשמת לתסקיר לבחינת שאלת ההרשעה (וללא כל הסתייגות), אם הייתה סבורה שמדובר באירוע שלא יצדיק אי הרשעה, תהא אשר תהא המלצת שירות המבחן. כן אציין שבמקרים אותם רואה המאשימה כמתאימים היא מסכימה לערוך הסדרים מותנים עם חשודים בעבירות איומים כלפי בן זוג. נתון זה מלמד על כך שהמאשימה עצמה סבורה שבמקרים המתאימים ניתן לוותר על ההרשעה בעבירה כגון זו מבלי לפגוע ביתר שיקולי הענישה (לקשר שבין הנכונות לערוך הסדר מותנה לבין שאלת ההרשעה, ראו: ע"פ (חי') 28960-04-24 שרקייה נ' מדינת ישראל (7.10.2024), פסקה 3 לפסק דינו של כב' השופט דאוד; פסקה 3 לפסק דינו של כב' השופט בולוס).

14. בצד דברים אלו אדגיש שאין להקל ראש בעבירה של איום, לא כל שכן בתוך המשפחה, וזאת לאור השפעתו על מרקם היחסים. תוכן האיום במקרה זה חמור יחסית והוא כלל איום ממשי בפגיעה בחייו ובגופו של המתלונן ואין להקל בו ראש. עם זאת, נקודה חשובה היא הרקע לאירוע ואין להתעלם במקרה זה מנסיבות ביצוע העבירה, היינו ממצבה הרגשי של הנאשמת אותה עת (כמצוין בתסקיר) והסיבה לאמירת הדברים (חששה מפני הגעת המתלונן עם הבן התינוק למקומות שנראו בעיניה מסוכנים עבורו כפי שהסבירה לרבות בטיעון לעונש). ברי שאין כל הצדקה להתפרצות אלימה, לרבות מילולית, אולם יש לאבחן מקרה זה ממקרים של איומים על רקע קנאה, רכושנות או אי השלמה עם פרידה, שהן נסיבות מחמירות ביחסי בני זוג (לרבות לשעבר) הראויות לתשומת לב מיוחדת בעת מתן גזר הדין. במקרה זה לאור הנסיבות שאפפו את האירוע (ובמיוחד בשל כך שבבסיסו רצונה של הנאשמת להגן על תינוקה, אף אם לחששה לא היה בסיס ואינני נדרש לנושא בהיעדר נתונים), דעתי היא שמדובר באירוע במדרג חומרה המאפשר הימנעות מהרשעה מבלי שיפגעו יתר שיקולי הענישה. הסדר הטיעון עצמו, כאמור, תומך במסקנה זו.

הערה: כאן המקום להתייחס לדברי המתלונן על אודות האופן בו חווה את האירוע ולהשלכותיו. אומר את הדברים בזהירות שכן מדובר בנפגע עבירה ובכל מקרה בעד שאינו יכול להתגונן בפני קביעות שיפוטיות. עם זאת ולאור האופן הקיצוני בו הציג המתלונן את הדברים, אציין שלהתרשמותי מדובר בתחושות חריגות אשר לרוב אינן מתיישבות באופן סביר ומקובל עם אירוע מסוג זה. אינני סבור שיש לקבוע בנושא קביעות כלשהן אך אציין שיש להביא בחשבון שמדובר בזוג שהתגרש לאחרונה, היחסים ביניהם עכורים והם מנהלים הליכים משפטיים. לכן, הזהירות יפה למקרים מסוג זה ואזכיר שהמתלונן אף אישר שלאחר המקרה ביקש לחזור לזוגיות עם המתלוננת.

15. שנית, מדובר באישה צעירה, אם לתינוק, המנהלת אורח חיים נורמטיבי. עברה נקי ושירות המבחן סבור שיש לילך בעניינה באפיק שיקומי.
16. שלישית, הנאשמת קיבלה אחריות מלאה למעשיה, היא מצרה עליהם, מביעה חרטה כנה ומבינה שכשלה. שירות המבחן התרשם מהבנה עמוקה של הכשל, מחרטה ממשית ומהליך טיפולי משמעותי שעברה. כן התרשם שירות המבחן שהאירוע אינו מאפיין את התנהלותה, הוא חריג בנוף חייה וכי הסיכון להישנות נמוך. אציין שאף אני התרשמתי במהלך דבריה מכנות החרטה ומעומק הבנתה את כישלונה.
17. רביעית, המלצת שירות המבחן כוללת בצד הימנעות מהרשעה אף צו מבחן שיש בו לשרת את ההליך השיקומי אשר יתרום גם ליחסי הצדדים, הצפויים להיות בקשר שנים רבות בכל הנוגע לגידול הקטין. מנגד, אימוץ עמדת המאשימה להרשעה ולמאסר מותנה וללא צו מבחן (ותשומת הלב שהמאשימה כלל לא ביקשה צו מבחן), תשיג תכלית עונשית חסרה ונחותה ביחס לאפשרות של הימנעות מהרשעה בצד צו מבחן.
18. כל אלו שיקולים התומכים באי הרשעה והמאשימה כאמור לא התייחסה לנושאים אלו ולמשקלם היחסי במאזן הכולל. מנגד, ניתן להסיק שהיא סבורה שהנאשמת אינה עומדת בתנאי שעניינו הנזק שתגרום ההרשעה. כפי שציינתי לעיל, ספק רב אם מדובר בנימוק שניתן כלל להעלותו לאור הסדר הטיעון, שכן נתון זה היה ידוע בעת כריתת ההסדר וככל שהיה בעל משקל מכריע מבחינת המאשימה היה עליה להימנע מהגעה להסדר זה או להבהיר את עמדתה.
19. עם זאת, למעלה מהנדרש, אבחן אף בנושא זה אם ישנם טעמים המצדיקים לדחות את עמדת שירות המבחן (היינו כפי שיש לבחון את הסדר הטיעון במקרה זה). אקדים ואומר כי לדידי התשובה שלילית ואנמק.
20. הנאשמת כבת 40 וטרם ביססה מעמד יציב במקום עבודה כלשהו. בהכשרתה היא מעסה שיקומית ועבדה מספר שנים כפיזיותרפיסטית שיקומית בבית חולים וכיום היא עצמאית בתחום אך נזקקת לקצבת הבטחת הכנסה של הביטוח הלאומי. מאז פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" היא נאלצת לנסוע לעבוד במקומות מרוחקים לצד גידול בנה ומתקשה בכך. מתסקיר שירות המבחן עולה כי היא מטופלת על ידי המחלקה לשירותים חברתיים וביחידה לטיפול באלימות במשפחה וזוכה לקבלת תמיכה וליווי. על רקע נתונים האישיים והקשיים עמם היא מתמודדת, דעתי היא שלהרשעה תהא השפעה לא מבוטלת על יכולתה לשקם את חייה וכן להתמודד על מקומות עבודה אפשריים בעתיד ולהתפרנס. במקרה זה הדברים קשורים זה בזה באופן מובהק ופגיעה תעסוקתית תגרום לדעתי פגיעה שיקומית ולהיפך. אכן, אין מדובר בנתון וודאי ולא אחת אפשרות הסתברותית כגון זו אינה מספיקה לצורך הימנעות מהרשעה ונדרשת הצבעה על פגיעה קונקרטי וודאית יותר (ראו מיני רבים: רע"פ 5860/15 סגל נ' מדינת ישראל (17.9.2015); רע"פ 5261/18 רחמים דוידוף נ' מדינת ישראל (12.7.2018)) ואולם במקרה זה, ניתן להסתפק בכך על רקע יתר נסיבות העניין, לרבות מהות העבירה (לקיומה של מקבילית כוחות בין מידת חומרת העבירה לבין חומרת הנזק הנדרש לצורך אי הרשעה ראו למשל עפ"ג (ב"ש) 66903-07-20 אבו מדיעים נ' מדינת ישראל (30.12.2020)).
21. הדברים יפים בוודאי על רקע הסדר הטיעון וזאת מהנימוקים שפורטו לעיל בהרחבה ובכל מקרה אינני סבור שקיימים נימוקים ממשיים מצדיקים דחיית עמדת שירות המבחן, שהוא כידוע הגוף האחראי על שיקום נאשמים ולעמדתו משקל ממשי בהחלטת בית המשפט, כך ככלל וביתר שאת במקרה זה לאור הסדר הטיעון.
22. לסיכום, לאור הסדר הטיעון שבין הצדדים הייתה המאשימה צריכה, לכל הפחות, להציג נימוקים משכנעים מדוע אין לאמץ את המלצת שירות המבחן ולהימנע מהרשעה. זאת היא לא עשתה ואף לאחר שבחנתי בעצמי את נתוני המקרה ואת המלצת שירות המבחן, לא נמצאו טעמים ראויים שלא לאמץ את המלצתו. בכל מקרה, נתוני מקרה זה דומה שהיו מצדיקים הימנעות מהרשעה אף אלמלא הסדר הטיעון ואולם אין צורך להרחיב בנושא על רקע ההסדר.
23. סיכומי של דבר אני קובע כדלקמן:
- א. אני מבטל את ההרשעה בהתאם לסעיף 192א' לחסד"פ.
- ב. אני מעמיד את הנאשמת בפיקוח שירות המבחן למשך 12 חודשים. הובהר לנאשמת, בלשון פשוטה, כי עליה למלא אחר הוראות שירות המבחן וכי אם לא תעשה כן ניתן יהיה להפקיע את הצו, להרשיעה ולהטיל עליה ענישה נוספת.
- ג. הנאשמת תתחייב להימנע בתוך שנה מביצוע כל עבירת אלימות לרבות מילולית. ככל שתפר התחייבות זו תשלם סך של 2,000 ₪. הנאשמת הצהירה שהיא מבינה את תוכנה של ההתחייבות ומסכימה לה כך שאין צורך בחתימה. המזכירות תשלח עותק מפסק הדין לשירות המבחן.
- הודעה זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 ימים.
- ניתן היום, ב' חשוון תשפ"ה, 03 נובמבר 2024, במעמד הצדדים.